

манастир Подмаине - храм Успења Пресвете Богородице
са благословом игумана јеромонаха Рафаила

ПРАВОСЛАВНИ

ПРАЗНИЦИ

ВАЗНЕСЕЊЕ ГОСПОДЊЕ - СПАСОВДАН

. 19, 36 - 53, . 114; . 19, 25-27; 21, 24-25, . 61.

. 1, 1-12, . 1; 1 . 1, 1-7, . 68

архимандрит Рафаил (Карелин) НА ВАЗНЕСЕЊЕ ГОСПОДЊЕ

Вазнесење Господње спада међу дванаест највећих празника Православне Цркве.

Хришћански су празници налик на карике златног ланца које су нераскидиво повезане. Четрдесет дана након Пасхе долази празник Вазнесења, а десет дана након Вазнесења празник Тројице.

Пре него проговоримо о Вазнесењу, задржаћемо се на питању значења и смисла библијске и храмовне симболике и о повезаности свештене историје и литургије. Учесће у религиозном празнику не значи само сећати се догађаја из Светога Писма, већ бити мистично у њих укључен, доживљавати их на духован начин.

Човек кроз службу у храму,

кроз њене ритуале и симболичке обреде, постаје реални учесник догађаја који су се збили у светској историји, а који се понављају у ритму црквеног календара. Вазнесење Господње је крај Спаситељског живота на земљи, крај који блиста заслепљујућом светлошћу. Вазнесење је круна хришћанских празника. То је видљив облик повратка Сина Божијег Свом предвечном начину постојања. Кроз тај празник се човеку откривају бескрајне могућности духовног савршенства.

У Свом животу на земљи Христос се подтчинио времену и историји, а истовремено је изнад времена и историје јер је њихов Творац и Владика. Живот Христа из Назарета за хришћанина не

email: manastirmaine@gmail.com
интернет презентација: podmaine.weebly.com

представља прошлост као нешто што је било и прошло, већ актуалну садашњост и бесконачну будућност. Хришћански празник је додир вечног и пролазног, земаљског и небеског. То је откривање духовног еона на земљи у сакралном пространству храма.

Христово Вазнесење има онтолошки, морални, духовни и есхатолошки значај. У Јеванђељу по Марку дата је величанствена слика Вазнесења Исуса Христа. Али није довољно само имати Јеванђеље и читати га. Уз то треба познавати његов нарочити језик, симболику и остала средства која користи. Ово уопште не значи да симболика Јеванђеља догађаје претвара у апстрактну алегорију. Јеванђеље је истина, али је она многострана и вишеслојна. У земаљском присуствује небеско, у историјском вечно. Символ не мења, већ продубљује смисао и открива сакрални план догађаја.

Јеванђеље је открочење Божијег ума кроз људску реч, открочење о духовном свету, о вечном животу, о свежи људске душе са Богом, о реалности узвишеног начина постојања, реалности која је изван граница феноменологије, о ономе што се не може опазити чулима нити анализирати логиком. Душа то доживљава мистичком укључењу, интуитивним проницањем у свет духовне стварности, у свет Божанских енергија, у свет надлогичких категорија. Зато Свето Пи-

смо користи символ који треба да узведе ум од познатог и уобичајеног до непознатог и тајанственог, од видљивог до невидљивог.

Библијски символ постаје духовна карика између човекових интелектуалних могућности и бескраја божанског логоса. Кад узмемо Библију у руке, стајемо пред велику тајну с којом можемо доћи у додир само уколико се према њој односимо са страхопоштовањем.

Од Пасхе до Вазнесења је прошло четрдесет дана, које је Господ провео са Својим ученицима поучавајући их тајнама Царства Небеског. Све до Христовог Васкрсења те су тајне за њих биле непознате и недоступне.

Број четрдесет симболизује време духовноих кушњи и земаљски живот. Мојсије је четрдесет година водио народ кроз пустињу у обећану земљу. Исус Христос је пред Јеванђељску проповед постио четрдесет дана. Након што је Васкрсао, боравио је на земљи четрдесет дана, јављајући се Својим ученицима и апостолима и припремајући их за примање благодати Божије и за будућу проповед Јеванђеља.

Апостолска проповед се може представити у облику три концентрична круга, три етапе са све јачим интезитетом:

1. Апостолска проповед, упућена њиховим саплеменицима, за време Христовог земаљског живо-

та.

2. Од Христовог Васкрсења до његовог Вазнесења – мисионарство по читавој Палестини, које је захтевало више духовне припреме и самоодрицања.

3. Проповед апостола по целом свету након што је Свети Дух сишао на њих, проповед коју су скоро сви завршили мученичком смрћу.

У четрдесети дан након Васкр-

греје љубав у срцу. Она је налик на хладну и мртву месечеву светлост.

3. На крају, вера која у себе укључује и сједињује човеков ум, осећање и вољу и која постаје најважнија потреба душе, циљ и садржај живота и непрестано пламење срца. Таква вера је налик на светлост сунца чији зраци доносе топлоту и живот. Таква вера је подвиг душе и она је чудотворна

Реците хоће ли порастати добра и чиста деца која код својих родитеља виде најгнусније примере неморалности? Хоће ли чиста, за крају неспособна, бити ваша деца ако их у томе не будете спречавали од најранијих дана детињства? Тешко ћете пред Богом одговарати због сваке саблазни коју код вас приметите деца ваша, због свих свађа, псовки, празнословља, туча, које се збивају пред њиховим очима. Ако сами тако поступате, чему ћете научити децу своју?

сења Господ је, окружен ученицима, изашао из Јерусалима и упутио се ка Јелеонској гори. У опроштајној беседи је говорио о чудотворној сили коју вера даје човеку. Неки се питају зашто данас нема тако очигледних и дивних знамења вере о којима је Христос говорио.

Постоје различити степени вере:

1. Вера која допушта могућност и вероватност, а то је вера рационалиста с нејасним и пригушеним религиозним осећањем. Она је налик на светлуцање звезда које ноћ не чине светлијом.

2. Други степен вере јесте човеково убеђење, али убеђење које не

и победоносна.

Јеванђеље приповеда о Христовом Вазнесењу на небо, а небо у Светом Писму има три значења:

1. Атмосфера око земље, односно оно што схватамо као огромни плавичастии океан у којем наша земља плови као лађа.

2. Космички простор – бескрајно звездано небо које је изазивало надахнуће и трепет не само песника, већ и философа и великих научника. Тако је Кант писао: “Две ствари изазивају моје дивљење, а то су звездано небо изнад мене и морални закон у мени”. Кад су Гаргарина након лета у космос питали да ли је на небу видео Бога, одговорио је “не”.

Овај одговор је одушевио антирелигиозне примитивце. Гаргарин није схватао, мада ће пре бити да није желео да схвати, да је свемирски лет био кретање кроз физички простор, кроз “царство материје”, и да није имао везе са духовним светом.

3. О нематеријалној духовној сфери се не размишља у физичким категоријама и димензијама. Она представља другачији начин постојања. Но она ипак није антисвет, ни антиматерија које наука хипотетички допушта, већ је то еон вечности. У систему сакралних библијских знакова и слика, видљиво небо може да послужи једино као символ духовног неба. Такво је било и при Вазнесењу, историјски реалном и мистичком догађају.

Христово Вазнесење има онтолошки значај. Син Божији је примио људску природу која је Вазнесењем ушла у Божанску славу. Вазнесење има и есхатолошко значење. Оно је означило завршетак Христовог земаљског живота, а Други долазак ће бити завршетак циклуса земаљског постојања човечанства. Вазнесење за нас има и морални значај. Треба стално да имамо на уму да не припадамо само земљи, већ и небу; не само времену, већ и вечности; не само материји, већ и духу. Док живимо на земљи, треба да се трудимо да се мислима и срцем уздигнемо изнад свега што је приземно, чулно и

грешно. Приповедајући о Христовом Вазнесењу, јеванђелиста Марко је увео слику-символ: Исус Христос је сео с десне стране Бога Оца. [та значи ова алегија, ова антропоморфна метафора? Кад је цар бирао савладара или је његов син наследник постајао пунолетан, тада би се вршио посебан ритуал – интронизација. У сали двора би поставили два трона. На једном би седео цар, а савладара би доводили до оног другог и он би тада седао десно од цара. То је означавало њихово једнако достојанство и једну власт.

Ова слика-символ још више наглашава аксиолошки значај Вазнесења. У личности Богочовека Христа цео људски род је добио могућност за бесконачно духовно усхођење.

Исус Христос се вазнео са рукама раширеним у благослов. Апостоли и ученици, који су стојали на Јелеонској гори, представљали су прву хришћанску Цркву. Ова слика, пуна љубави и наде, јесте знак и обећање да ће Божији благослов увек пребивати у Цркви и да ће је чувати до краја времена.